

Η Ελληνογαλλική Συμφωνία και η Στρατιωτική Θητεία

Η Ελληνογαλλική Συμφωνία και ο κίνδυνος ένοπλης σύγκρουσης με την Τουρκία

Του Αντώνη Καμάρ*

Η Ελληνογαλλική Συμφωνία όντως ενισχύει την θέση της χώρας ιδίως στο αεροναυτικό πε-

δίο μια που στο εγγύς μέλλον οι αποκτηθείσες φρεγάτες Belharrag συνδυαστικά με τα Rafales και τα αναβαθμισμένα F16 συγκροτούν ένα ίσως ακαταμάχητο πλεονέκτημα έναντι του Τουρκικού Πολεμικού Ναυτικού και Αεροπορίας. Δεδομένου βέβαια ότι οι Τουρκικές Ένοπλες Δυνάμεις (ΕΔ) σταδιακά στερούνται ανάλογης ποιότητας κύρια οπικά συστήματα, και των αναβαθμίσεων τους, λόγω της πολιτικής εθνικής ασφαλείας του Ερντογάν που έχει αποξενώσει την Τουρκία από την Δύση. Η ταυτόχρονη ενδυνάμωση των Ελληνικών Ειδικών Δυνάμεων (καταδρομείς, πεζοναύτες, ΟΥΚ) - με την

διάθεση πτητικών μέσων, με συνεκπαιδεύσεις με τις Ειδικές Δυνάμεις των ΗΠΑ, με νέα οπικά συστήματα, βελτιωμένες υποδομές εκπαίδευσης και ενιαία διοίκηση - σημαίνει ότι στο εγγύς μέλλον σε ένα υποτιθέμενο σενάριο εμπλοκής με την Τουρκία τύπου Ίμια +, η χώρα μας μπορεί κάλλιστα να επικρατήσει. Μέχρι δε την απόκτηση των Belharrag, Rafales και των αναβαθμισμένων F16, η Ελλάδα μπορεί να βασίζεται στην Γαλλική αμυντική συνδρομή για να αποκτήσει ποιοτικό πλεονέκτημα έναντι των Τουρκικών ΕΔ.

Από την άλλη μεριά, η Τουρκική αντιπολίτευση από τούδε και στο εξής θα προκαλεί τον Ερντογάν να αποδείξει ότι η Ελληνογαλλική Συμφωνία δεν έχει οδηγήσει στο κάλαθο των αχρήστων το κατασκευασμα Ερντογάν περί Τουρκικής περιφερειακής ηγεμονίας (κατηγορώντας τον ότι με την εξωτερική πολιτική του έχει παραχωρήσει στην Ελλάδα ισχυρούς

συμμάχους όπως η Γαλλία). Το ακροδεξιό ΜΗΡ στο οποίο στηρίζετε ο Ερντογάν θα πιέζει με την σειρά του, ως 'θεματοφύλακας' της Τουρκικής περιφερειακής ηγεμονίας έναντι των 'προαιώνιων εχθρών' της, τον Τούρκο Πρόεδρο να επιβεβαιώσει εμπράκτως αυτή την ηγεμονία. Ο Ερντογάν λοιπόν, θα εγκληθεί να διατηρήσει εν ζωή το κατασκευασμα της Τουρκικής περιφερειακής ηγεμονίας αναλαμβάνοντας δράσεις, επί του πεδίου, που διαψεύδουν αυτό που έχει καταστήσει πασιφανές η Ελληνογαλλική Συμφωνία: την ισοροπία και ίσως υπεροχή ισχύος της Ελλάδας έναντι της Τουρκίας στοπ αεροναυτικό πεδίο.

Όσο για την μη πρόνοια του άρθρου 2, για την αμυντική συνδρομή των Ελληνικών κυριαρχικών δικαιωμάτων (π.χ., ΑΟΖ), μη πρόνοια την οποία ανέδειξε ο Βαγγέλης Βενιζέλος, αυτή είναι ελάσσονος σημασίας κατά την άποψη μας. Ο λόγος; η Ελληνογαλλική Συμφωνία, εφό-

σον δεν αμφισβητηθεί δυναμικά η θεμελιώδης παραδοχή της, της ισορροπίας ισχύος μεταξύ της Ελλάδος και Τουρκίας, λόγω της Γαλλικής υποστήριξης προς την Ελλάδα, από την Τουρκία, αποτελεί πολιτικό γεγονός σεισμό, και μάλιστα διαρκείας, για την Τουρκία. Απουσία μιας τέτοιας δυναμικής αμφισβήτησης η διαλλαχισσα από τον Πρόεδρο Ερντοάν περιφερειακή ηγεμονία προκαλεί πλέον χλεύη όχι δέος. Για τον Ερντοάν πλέον το δίλλημα είναι 'double or quits', ή διπλασιάζει το στοίχημα ή απομακρύνεται από την μπάγκα. Η ταπεινώνει τους 'Γκιαούρηδες', την Ελλάδα στρατιωτικά, την Γαλλία διπλωματικά, αποδεικνύοντας ότι η Ελληνογαλλική Συμφωνία δεν ανατρέπει αυτό που ο ίδιος και οι συνεργάτες του έχει προπαγανδίσει ως την στρατιωτική υπεροχή της Τουρκίας έναντι της Ελλάδας, ή αποδέχεται παθητικά την ισορροπία ισχύος που του επιβάλλει η Ελλάδα, που είναι και η πεμπτούσια της Ελληνογαλλικής Συμφωνίας. Με άλλα λόγια βρισκόμαστε πλέον, τόσο όσον αφορά την ελίτ αλλά και την κοινή γνώμη, στην Τουρκία (αλλά και στην Ελλάδα, την Γαλλία, και την υπόλοιπη Ευρώπη) στο πεδίο των εντυπώσεων επί του πεδίου. Εντυπώσεις δηλαδή που δημιουργεί η έμπρακτη απειλή της ισχύς των όπλων και όχι οι ερμηνείες των χωρίων της Ελληνογαλλικής Συμφωνίας αυτής καθαυτής που εκφέρονται από διεθνολόγους.

Όπως όμως ο γράφων έχει επιχειρηματολογήσει από τις αρχές του έτους η απόκτηση υπεροχής σε ένα συγκεκριμένο πεδίο μάχης και σενάριο πολεμικής εμπλοκής αναπόφευκτα οδηγεί τον αντίπαλο είτε εκ των προτέρων, είτε λόγω διολισθήσεως μεσούσης μιας πολεμικής σύρραξης, σε αυτό το πεδίο που έχει ο ίδιος το πλεονέκτημα ή, κατ'ελάχιστον, στο πεδίο που κρίνει ότι μειονεκτεί λιγότερο¹. Η Ελληνογαλλική Συμφωνία λοιπόν ενισχύοντας την αεροναυτική μας αποτροπή, έναντι της Τουρκίας, αυξάνει τον κίνδυνο στρατιωτικής εμπλοκής με την Τουρκία εκεί που η Τουρκική πολιτικό-στρατιωτική εκλαμβάνει ότι συγκριτικά υστερεί η Ελλάδα.

Έτσι, η Ελληνογαλλική Συμφωνία αυξάνει, κατά την γνώμη του γράφοντος, την πιθανότητα γενικευμένης σύρραξης, εμπλοκής δηλαδή μεγάλων χερσαίων σχηματισμών, ενδεικτικά Πεζικού, Τεθωρακι-

σμένων, Πυροβολικού, και όχι μόνο Ειδικών Δυνάμεων, όπου η Τουρκική πολιτικό-στρατιωτική ηγεσία θεωρεί ότι διατηρεί σαφές πλεονέκτημα.

Συγκεκριμένα, σε περίπτωση ένοπλης ελληνοτουρκικής σύγκρουσης η Τουρκική ηγεσία, αντιμέτωπη με μια αεροναυτική ήττα ή και ισοπαλία (και ισοπαλία σημαίνει ήττα, για την Τουρκική πολιτική ηγεσία που διαρκώς απαξιώνει την ενίσχυση της ελληνικής ένοπλης αποτροπής, βλ. σχετικά δηλώσεις Ακάρ), μπορεί κάλλιστα να διολισθήσει στην κλιμάκωση της σύγκρουσης επί του χερσαίου εδάφους. Στην κλιμάκωση δηλαδή εκεί όπου είναι πεπεισμένη ότι διαθέτει υπεροχή. Σε ένα τέτοιο ενδεχόμενο να μην οι Γαλλικές αεροναυτικές δυνάμεις θα ήταν σε θέση να μας προσφέρουν αμυντική συνδρομή αεροναυτικής φύσεως, αυτή η συνδρομή όμως δεν θα μπορούσε να συμπεριλάβει ευρεία ανάπτυξη Γαλλικών χερσαίων δυνάμεων. Επιπροσθέτως, ενώ η Γαλλία δεν θα είχε δισταγμούς να πλήξει Τουρκικά αεροσκάφη και πολεμικά πλοία, με σχετικά ολιγομελή πληρώματα, πιθανόν να απέφυγε να προκαλέσει εκατόμβες απωλειών σε Τουρκικούς χερσαίους σχηματισμούς που θα δηλητηρίαζαν την σχέση της με την Τουρκία ακόμη βαθύτερα, σε χρόνο και σε ένταση.

Ο αντίλογος σε αυτή την προβολή στο μέλλον είναι ότι η ευρεία χερσαία σύγκρουση, πέρα του υψηλού της ρίσκου, δεν προωθεί συγκεκριμένα γεωπολιτικά – γεωοικονομικά συμφέροντα που έχουν να κάνουν με την εκμετάλλευση από την Τουρκία πλουτοπαραγωγικών πόρων, πε-

τρέλαιο και φυσικό αέριο, που κείται στα υπεδάφη της Νοτιοανατολικής Μεσογείου. Αυτός ο αντίλογος όμως αγνοεί ότι για τον Πρόεδρο Ερντοάν, και την πολιτική του επιβίωση, αυτό που προέχει είναι η επίδειξη και τεκμηρίωση της ηγεμονίας απέναντι στους 'προαιώνιους' εχθρούς του Τουρκικού εθνικισμού και δευτερευόντως το πεδίο στον οποίο θα εκφραστεί αυτή η ηγεμονία. Κάτι τέτοιο έχει ήδη καταστεί σαφές από τις επιχειρήσεις των Τουρκικών ΕΔ στην Συρία, κατά των Κούρδων αυτονομιστών, που συχνά υλοποιούνται με κριτήριο το Τουρκικό εκλογικό κύκλο και πάντοτε αποσκοπούν στο να υποσκάψουν το Κουρδικό κόμμα HDP στην Τουρκία και, παρεπόμενα, να ενισχύσουν την συμμαχία του Τούρκου Προέδρου με το Τουρκικό εθνικιστικό στοιχείο και να διασπάσουν την αντιπολίτευση².

Αν λοιπόν ο Τούρκος Πρόεδρος, και όποιος διάδοχος του αποφασίσει να ακολουθήσει τα βήματα του, δεν μπορεί να κάνει επίδειξη της Τουρκικής ηγεμονίας στο Αιγαίο και/ή στην Νοτιοανατολική Μεσόγειο, λόγω της επανξημένης αεροναυτικής ενίσχυσης της χώρας μας, που είναι το κύριο προϊόν της Ελληνογαλλικής Συμφωνίας, μπορεί κάλλιστα να επιλέξει άλλο πεδίο στρατιωτικής αντιπαράθεσης. Ενδεικτικά και αξιολογώντας τις αδυναμίες του, ο Τούρκος Πρόεδρος μπορεί κατευθείαν να εκκινήσει χερσαίες εχθροπραξίες μεγάλης κλίμακας, πιθανόν στον Έβρο, όπου η ρητορική του περί καταπίεσης του μειονοτικού στοιχείου στην Θράκη ολοένα και πιο συχνά συμπεριλαμβάνεται στις ομιλίες του ▶

στην ‘ίδια αναπνοή’ με την εμπλοκή της Τουρκίας υπέρ των ομοθρήσκων της στο πόλεμο της Αρμενίας και του Αζερμπαϊτζάν στο Ναγκόρνο Καραμπάχ.

Ο γράφων λαμβάνει σοβαρά υπόψη αναλύσεις ότι ο χερσαίος πόλεμος ευρείας κλίμακας είναι μάλλον απίθανος λαμβανομένου υπόψη τον υπολογισμό κόστους / οφέλους από την Τουρκία και την πιθανότητα μια σύγκρουση να επισύρει διεθνή παρέμβαση, πιθανότητα η οποία έχει υπερακοντιστεί επ’ωφελεία της χώρας μας με την σύναψη της Ελληνογαλλικής Συμφωνίας. Αυτή η μικρή πιθανότητα όμως, όπως σωστά εντοπίζει ο σημερινός σύμβουλος εθνικής ασφαλείας του Έλληνα Πρωθυπουργού, μπορεί να αυξηθεί από εσωτερικούς λόγους³. Υποστηρίζουμε λοιπόν ότι τέτοιοι εσωτερικοί λόγοι έχουν επαυξηθεί, όχι μειωθεί, από την Ελληνογαλλική Συμφωνία και δεδομένου ότι στις επικείμενες εκλογές στην Τουρκία, που πρέπει να λάβουν χώρα μέχρι το 2023, διακυβεύεται η πολιτική και ίσως και η φυσική επιβίωση του Τούρκου Προέδρου, η ασφάλεια και ευμάρεια της οικογένειάς του, και η υστεροφημία του.

Η χερσαία εμπλοκή ως προνομιακό πεδίο για την Τουρκία

Γιατί όμως η χερσαία εμπλοκή κλίμακας μπορεί να αποτελέσει προνομιακό πεδίο

για την Τουρκία; Εξαιτίας αυτών που η Τουρκία έχει πράξει και εξαιτίας αυτών που εμείς είτε δεν έχουμε πράξει είτε κακώς πράξαμε, ιδίως στις προηγούμενες δύο δεκαετίες.

Αναφορικά με την Τουρκία η επιθετική πολιτική εθνικής ασφαλείας ξεκινώντας από την επαναστρατικοποίηση, εσωτερικά, του Κουρδικού ζητήματος, και καταλήγοντας στον πόλεμο της Αρμενίας και του Αζερμπαϊτζάν, με ενδιάμεσες στάσεις στην Συρία και στην Λιβύη, έχει οδηγήσει στην καινοτόμα ανάπτυξη της τεχνολογίας των drones και την ενσωμάτωσή τους από τις Τουρκικές ΕΔ σε συνδυασμένες επιχειρήσεις. Οι ελληνικές κυβερνήσεις την ίδια περίοδο, την τελευταία δεκαετία δηλαδή, απέφυγαν για λόγους πολιτικού κόστους την συμμετοχή των Ελληνικών ΕΔ σε επιχειρήσεις υψηλού ρίσκου. Άρα ο Ελληνικός Στρατός Ξηράς δεν απέκτησε ανάλογες επιχειρησιακές δυνατότητες όπως συνέβη με τον Στρατό Ξηράς της γειτονικής μας Ιταλίας σε πεδία μάχης όπως το Ιράκ και το Αφγανιστάν⁴.

Μια ακόμη πιο αρνητική εξέλιξη όμως αποτέλεσε η μείωση της αποτελεσματικότητας των Ελλήνων κληρωτών λόγω των σταδιακών μειώσεων της στρατιωτικής θητείας την περίοδο 2000-2010. Η μείωση αυτή όπως αναλύουν έμπειροι

αμυντικοί αναλυτές⁵, είχε τα παρακάτω αποτελέσματα:

1. Την υποστελέχωση μονάδων εκστρατείας (Δ Σώμα Στρατού, ΑΣΔΕΝ) σε σημείο που να είναι κάτω του 50 % της επάρκειάς τους, στις αρχές της δεκαετίας του 2000, και άρα βασίμως να αμφισβητείται το αξιόμαχό τους, με βάση τα ποσοστά της επάνδρωσής τους και μόνο.

2. Την περαιτέρω υποβάθμιση του αξιόμαχου των μονάδων εκστρατείας μια που τα αυξημένα καθήκοντα των λιγοστών στρατεύσιμων και των μονίμων αξιωματικών και υπαξιωματικών οδήγησε στην αποδυνάμωση της εκπαίδευσης μάχης.

3. Την ενεργοποίηση ενός φαύλου κύκλου όπου η απαξίωση της θητείας από την πολιτική ηγεσία, μέσω της μείωσης της, οδήγησε την στρατιωτική ηγεσία στον περιορισμό των ειδικοτήτων των κληρωτών όσο και στην αποεπένδυση από την εκπαίδευσή τους (ελάχιστες βολές κλπ).

4. Την περαιτέρω αποδυνάμωση των εφεδρών και της αποτρεπτικής ισχύος της επιστράτευσης μια που η απομείωση της εκπαίδευσης των κληρωτών σημαίνει ότι ως μελλοντικοί έφεδροι έχουν εξαιρετικά περιορισμένες δεξιότητες.

Η περιορισμένη αύξηση της στρατιωτικής θητείας από την σημερινή κυβέρνηση αν μη τι άλλο πιστοποιεί την αναγνώριση

του προβλήματος από την τωρινή πολιτικο-στρατιωτική ηγεσία της χώρας. Η νομοθέτηση αυτής της αύξησης πρέπει να συνοδεύεται από την δημοσιοποίηση μέτρων που πιστοποιούν ότι ο κληρωτός θα καταστεί αξιόμαχος μέσω της ριζικής αναβάθμισης της βασικής του εκπαίδευσης όσο και του εκπαιδευτικού κύκλου της μονάδος και του σχηματισμού στον οποίο ανήκει.

Πρέπει επίσης να πούμε ότι εν αντιθέσει με την Ελλάδα, η Ταϊβάν που αντιμετωπίζει πολύ μεγαλύτερο πρόβλημα εθνικής ασφαλείας – την δια της στρατιωτικής εισβολής προσάρτηση της από την ανερχόμενη πληνική υπερδύναμη, την Κίνα – έχει αρνηθεί να επαναζηήσει την θητεία των κληρωτών, που μειώθηκε στους τέσσερις μήνες για πολιτικούς και όχι επιχειρησιακούς λόγους και παρόλες τις ανάλογα αρνητικές συνέπειες όσον αφορά την ισχύ της αποτροπής της⁶. Τα θετικά αντιπαράδειγματα εντοπίζονται στις Σκανδιναβικές χώρες όπου, με την αναβίωση της Ρωσικής απειλής, έχουν ανανεώσει τον θεσμό της θητείας, αν και επιλεκτικά – παραδείγματος χάρι στην Δανία μόνο το 6.5 % των στρατεύσιμων κάθε εκπαιδευτικής σειράς στρατεύσιμων οπλιτών (ΕΣΣΟ) υπηρετεί – η εμπειρία της δωδεκάμηνης όμως θητείας είναι τόσο ουσιαστική που η προσφορά για στράτευση, από τους στρατεύσιμους, ξεπερνά την ζήτηση από το στράτευμα⁷. Στην δε περίπτωση του Ισραήλ, η υποχρεωτικότητα της θητείας, που έχει διάρκεια δύο χρόνια και έξι μήνες, ενσωματώνει υψηλή δημοφιλία στους κληρωτούς για ένταξη σε επιλεκτές μονάδες, υψηλής επικινδυνότητας, του Ισραηλινού Στρατού Ξηράς⁸. Η πρόκληση πολιτικής της χώρας μας είναι σαφώς να ξεπεράσει το πολιτικό κόστος τύπου Ταϊβάν και να αντλήσει συμπεράσματα από χώρες, όπως της Σκανδιναβίας αλλά και το Ισραήλ, για το πώς η θητεία μπορεί να καταστεί ελκυστική στον 21ο αιώνα. Η συζήτηση είναι αναμφίβολα μεγάλη αλλά αν διδάσκουν κάτι τα παρατιθέμενα παραδείγματα είναι ότι η θητεία είναι αποδεκτή όταν είναι και απαιτητική, αναφορικά με μια διάρκεια της θητείας που επιτρέπει και περιλαμβάνει υψηλού επιπέδου εκπαίδευσης των κληρωτών. Εύλογα, από ένα σημείο και έπειτα όσο λιγότερο υπηρετούμε και όσο λιγότερο εκπαιδευόμαστε, κατά την σύντομη διάρκεια

της θητείας μας, τόσο λιγότερο νόημα βρίσκουμε και στο να θητεύσουμε.

Διορθωτικές Ενέργειες

Ποιες είναι οι διορθωτικές ενέργειες που πρέπει να αναλάβουμε;

Καταρχήν και ως σημείο εκκίνησης υιοθετούμε την τεκμηριωμένη παραδοχή ότι η αναβαθμισμένη εκπαίδευση των κληρωτών, η ενσωμάτωση αυτής της εκπαίδευσης σε ένα αξιόπιστο δόγμα μάχης από ικανούς μόνιμους αξιωματικούς και υπαξιωματικούς, και η ποιοτική και ποσοτική επάρκεια στρατιωτικού υλικού των μικτών μονάδων (μονάδων που συναποτελούνται από επαγγελματίες και κληρωτούς) μπορεί κάλλιστα να ικανοποιήσει της ανάγκες της ελληνικής αποτρεπτικής ισχύος.

Προς επίρρωση αυτή της παραδοχής αναφέρουμε ότι:

- Στην μάχη του στρατοπέδου της ΕΛΔΥΚ στην Κύπρο το 1974, έναντι των Τούρκων εισβολέων, οι εμπλεκόμενες μονάδες, έφεδρων και μόνιμων, υπέφεραν από την ελλιπή προηγούμενη ρεαλιστική εκπαίδευση (η πεποίθηση όντας ότι οι ΗΠΑ ποτέ δεν θα επέτρεπαν μια Τουρκική εισβολή στην Μεγαλόνησο), από ανεπάρκεια βαρέων όπλων πεζικού και πυρομαχικών και από απαρχαιωμένες ασύρματες επικοινωνίες, ελλείψεις που καθόρισαν τόσο την αρνητική έκβαση της μάχης όσο και την αιματηρή, για την ΕΛΔΥΚ, σύμ-

πτυξη των εμπλεκόμενων μονάδων της⁹.

- Στον πόλεμο των Φώκλαντ, το 1982, μονάδες πεζοναυτών της Αργεντινής, επανδρωμένες από κληρωτούς 14μηνης θητείας, μπόρεσαν να προβάλλουν ικανή αντίσταση σε επιλεκτές μονάδες ενός εκ των πλέον ικανών, παγκοσμίως, επαγγελματικών στρατούς του κόσμου, του Ηνωμένου Βασιλείου. Τα χαρακτηριστικά αυτών των μονάδων πεζοναυτών της Αργεντινής ήταν επάρκεια υλικού, επάρκεια εκπαίδευσης σε αντίξοες συνθήκες προ της εισβολής στα Φώκλαντ, πνεύμα μονάδος καθώς και άσκηση ικανής ηγεσίας από τους αξιωματικούς τους¹⁰.

- Στον πόλεμο μεταξύ του Ιράκ και των συμμαχικών δυνάμεων, το 1991 (επιχείρηση Desert Storm), εκτιμάτε ότι το ανισοβαρές αποτέλεσμα δεν οφείλεται στην τεχνολογική υπεροχή και μόνο των ενόπλων δυνάμεων των ΗΠΑ αλλά στην ανικανότητα του Ιρακινών, ακόμη και επιλεκτών, μονάδων να υιοθετήσουν βασικές τεχνικές π.χ. επικοινωνία μεταξύ προκεχωρημένων φυλακίων και κυρίως αμυνόμενων μονάδων, επαρκή απόκρυψη τεθωρακισμένων κλπ¹¹. Τέτοια ανικανότητα δεν θα χαρακτήριζε ποιοτικούς Στρατούς Ξηράς, μικτής σύνθεσης (επαγγελματίες και κληρωτοί), είτε της Ευρώπης είτε της Ασίας, είτε της Μέσης Ανατολής (π.χ. Φινλανδία ή Κορέα και βέβαια Ισραήλ).

- Στον πόλεμο της Αρμενίας και Αζερμπαϊτζάν, το 2020, καθοριστικό ρόλο στην

την εδαφική κυριαρχία της Ελλάδας αλλά και να της επιβάλει ένα τεράστιο ανθρώπινο και οικονομικό κόστος.

Ποιές είναι οι παράμετροι που θα πιστοποιήσουν αυτή την μετάβαση αναφορικά με το αξιόμαχο των κληρωτών και που πρέπει να αποτελέσουν αντικείμενο του δημόσιου διαλόγου, συμπεριλαμβανομένου και του διαλόγου πολιτικής των ειδικών που όμως διαχέεται στον δημόσιο διάλογο;

Βασιζόμενοι στα προαναφερθέντα ιστορικά και πρόσφατα παραδείγματα παραθέτουμε τις εξής αναγκαίες παραμέτρους:

- Ένα δημόσια κοινοποιούμενο δόγμα εθνικής ασφαλείας που δεσμεύει την κυβέρνηση να εξασφαλίσει ότι ο Στρατός Ξηράς και οι κληρωτοί που τον συναποτελούν θα έχει τους απαραίτητους πόρους για τον επαρκή εξοπλισμό και εκπαίδευση του, εις τρόπον ώστε κληρωτοί και έφεδροι να εξασφαλίζουν ότι η χώρα είναι σε θέση να υπερασπιστεί την ελληνική εδαφική κυριαρχία από μια ολοκληρωτική σύρραξη με την Τουρκία.

- Η δημοσιοποιούμενη εξειδίκευση ενός αξιόπιστου συστήματος εκπαίδευσης του Στρατού Ξηράς που πασιφανώς θα πείθει ότι ο κληρωτός και έφεδρος στρατιώτης είναι έτοιμος για το σύγχρονο πεδίο της μάχης. Η δέσμευση επαρκών πόρων που να επιτρέπουν τόσο παροχή των απαραίτητων υλικών μέσων για την εκπαίδευση στον Στρατό Ξηράς.

- Συγκεκριμένα η δημοσιοποιημένη εξειδίκευση σε τέτοιο βαθμό που να πιστοποιεί ότι ο Στρατός Ξηράς, μόνιμοι και κληρωτοί από κοινού, έχουν τα απαραίτητα μέσα για να επιβιώσουν και να επικρατήσουν στις συνθήκες που επιβάλλει το σύγχρονο πεδίο μάχης – π.χ. αποτελεσματικά και ανθεκτικά συστήματα επικοινωνίας, ικανότητα διεξαγωγής νυχτερινού αγώνα, εκπαίδευση και ικανότητα στην αποφυγή εντοπισμού και κατάρριψη drones, εκπαίδευση και ικανότητα ανάληψης πρωτοβουλίας στο πεδίο της μάχης από κληρωτούς, βαθμοφόρους και μη, επάρκεια εξοπλισμού και πολεμοφοδίων κλπ.

- Η χρήση ξένης βοήθειας, είτε από το Ισραήλ ή από τις Σκανδιναβικές χώρες που έχουν επαναφέρει την επιλεκτική θητεία κληρωτών για σκοπούς εδαφικής άμυνας, για την ταχεία αναβάθμιση τόσο της βασικής εκπαίδευσης των κληρωτών

πρωτότητα των Αρμενικών δυνάμεων από επιθέσεις drones και από συνδυασμένες επιχειρήσεις drones υπήρξε η έλλειψη στοιχειώδους πρόνοιας, από Αρμενικής πλευράς, διασποράς και κίνησης δυνάμεων όσο και απόκρυψης (καμουφλάζ)¹². Ισχύει η ίδια παρατήρηση για την ποιότητα των μικτών Αρμενικών μονάδων με την ποιότητα των Ιρακινών μονάδων, εν συγκρίσει με ποιοτικούς, μικτούς Στρατούς Ξηράς ανεπτυγμένων χωρών.

- Στο Αμερικανικό Σώμα Πεζοναυτών, από τα καλύτερα στρατιωτικά σώματα, που συνδυάζουν τον επίλεκτο χαρακτήρα με την ισχύ και μέγεθος τακτικών ενόπλων δυνάμεων, η επέκταση της βασικής εκπαίδευσης από τις εννιά στις δεκαπέντε εβδομάδες, δηλαδή από τους δύο μήνες και μία εβδομάδα στους τρεις μήνες και τρεις εβδομάδες, εκτιμάτε ότι παραδίδει στο Σώμα έναν ετοιμοπόλεμο πεζοναύτη. Ναι μεν ο αναμορφωμένος εκπαιδευτικός κύκλος βασίζεται σε τεχνολογία επιπέδου, ανάλωση πυρομαχικών και υψηλής ποιότητας υποδομές εκπαίδευσης, εξίσου σημαντικός όμως είναι και ο ανθρώπινος παράγοντας, δηλαδή υψηλού επιπέδου εκπαιδευτές, σχέση 1 προς 14 μεταξύ εκπαιδευτή και εκπαιδευόμενου, σχεδιασμός και υλοποίηση ασκήσεων που βασίζεται στην ανάληψη πρωτοβουλίας των νεοσυλλέκτων κλπ¹³.

Όπως συνάγονται από τα παραπάνω – και όπως πιστοποιούν κράτη όπως το Ισραήλ και η Νότια Κορέα για τα οποία οι κληρωτοί αποτελούν θεμελιώδες στοιχείο της αποτρεπτικής τους ισχύος – χερσαίοι σχηματι-

σμοί που συναποτελούνται από επαρκώς εκπαιδευμένους και εξοπλισμένους κληρωτούς και επαγγελματίες είναι σε θέση να είναι αξιόμαχοι έναντι και των κορυφαίων επαγγελματικών στρατών του κόσμου, πόσο μάλλον έναντι αντίπαλων σχηματισμών, όπως των Τουρκικών, που συναποτελούνται επίσης από κληρωτούς και επαγγελματίες. Ακόμα και στις περιπτώσεις όπου η τελική επικράτηση αμιγώς επαγγελματικών σχηματισμών θα ήταν βέβαια – στο Ιράκ, και ίσως και στα Φώκλαντ - η προοπτική ενός υψηλού φόρου αίματος που θα επέβαλλε η άμυνα από ένα αξιόπιστο μικτό στράτευμα, κληρωτών και επαγγελματιών, θα μπορούσε να λειτουργήσει αποτρεπτικά, στην εκκίνηση εχθροπραξιών από τις χώρες που κατέχουν αμιγώς επαγγελματικούς στρατούς. Τέλος και όχι τελευταίο, όπως αποδεικνύουν και οι σημερινοί Αμερικανοί Πεζοναύτες, είναι εφικτό σε διάστημα λιγότερο των τεσσάρων μηνών να εκπαιδεύσεις, για το πλέον σύγχρονο, το πλέον απαιτητικό πεδίο μάχης, έναν οπλίτη, ανεξαρτήτως του αν είναι επαγγελματίας ή κληρωτός.

Η χώρα μπορεί λοιπόν, εφόσον υπάρχει η πολιτική βούληση, και με λελογισμένες δαπάνες, να αυξήσει γεωμετρικά την αποτελεσματικότητα του Στρατού Ξηράς, μέσω της αναβάθμισης της συνεκπαίδευσης των κληρωτών και μόνιμων αξιωματικών και υπαξιωματικών, και να στερήσει έτσι από τον αντίπαλο τον πειρασμό να επιλέξει ή να διολισθήσει μέσω της κλιμάκωσης, σε ένα ολοκληρωτικό πόλεμο. Ένα ολοκληρωτικό πόλεμο που και μπορεί να απειλήσει

όσο και της εκπαίδευσης μικτών μονάδων, από την διμοιρία μέχρι την μεραρχία – συνεργασία που θα ήταν τουλάχιστον ισομεγέθους σημασίας, αν όχι κόστους, με αυτή της αναβάθμισης της εκπαίδευσης των πιλότων της Ελληνικής Πολεμικής Αεροπορίας που ανέλαβε η Ισραηλινή Elbit στο Κέντρο Αεροπορικής Εκπαίδευσης στην Καλαμάτα.

Ελληνογαλλική Συμφωνία και Στρατιωτική Θητεία: Η συμβιωτική τους σχέση

Όπως αναλύσαμε και παραπάνω, η Ελληνογαλλική Συμφωνία μπορεί, ακριβώς εδραιώνοντας το πλεονέκτημα της χώρας σε μια αεροναυτική συμπλοκή που πιθανόν να επισύρει και την συμμετοχή των Ελληνικών Ειδικών Δυνάμεων, να οδηγήσει την Τουρκία στην κλιμάκωση της πολεμικής εμπλοκής με την Ελλάδα πέρα του σεναρίου Ίμια +, εμπλέκοντας τους κύριους σχηματισμούς του Στρατού Ήραρας που συναποτελούνται από μόνιμους και κληρωτούς αξιωματικούς, υπαξιωματικούς και οπλίτες.

Η Ελληνογαλλική Συμφωνία με άλλα λόγια την στιγμή που ενισχύει την αποτρεπτική ισχύ της χώρας, απαιτεί και την διεύρυνση της ενίσχυσης αυτής ακριβώς της αποτρεπτικής ισχύος στους πολυάριθμους σχηματισμούς του Στρατού Ήραρας, όπου η συμμετοχή των κληρωτών είναι και θα έπρεπε να είναι καθοριστική, δηλαδή τους σχηματισμούς του Πεζικού, των Τεθωρακισμένων, του Πυροβολικού,

και όχι μόνο των Ειδικών Δυνάμεων.

Μια τέτοια ενίσχυση της αποτρεπτικής ισχύος ολοκληρώνει και τον στόχο της Ελληνογαλλικής Συμφωνίας που δεν είναι άλλος από το να υποχρεώσει την Τουρκία να επιλέξει την οδό της ειρηνικής επίλυσης των διαφορών της με την Ελλάδα, στα πλαίσια του διεθνούς δικαίου, αντί να αποπειραθεί να επιβληθεί με την ισχύ των όπλων της στην Ελλάδα. Ουσιαστικά με την αναβάθμιση της εκπαίδευσης των κληρωτών και τον επαρκή εξοπλισμό, και εκπαίδευση των μικτών μονάδων του Στρατού Ήραρας, επαγγελματιών και κληρωτών, κλείνει και η τελευταία δίοδος της Τουρκίας προς την απόπειρα ένοπλης επιβολής της.

Στην αντίθετη περίπτωση, διακινδυνεύουμε να οδηγήσουμε, λόγω της ενίσχυσης της ανισοβαρής φύσης της αποτρεπτικής μας ισχύος από την Ελληνογαλλική Συμφωνία, μια Τουρκία και Τουρκική ηγεσία που ήδη είναι ταπεινωμένη από την Ελληνογαλλική Συμφωνία, είτε στην εκ του προοιμίου, είτε στην δια της διολίσθησης κλιμάκωσης, εκεί που η Τουρκική πολιτικο-στρατιωτική ηγεσία πιστεύει ότι διατηρεί το πλεονέκτημα: σε μεγάλης κλίμακας χειρσαίες επιχειρήσεις, σε πολεμικές επιχειρήσεις, δηλαδή, στις οποίες η υλοποίηση της Γαλλικής αμυντικής συνδρομής προς την χώρα μας θα είναι πιο δυσχερής, τόσο επιχειρησιακά όσο και πολιτικά.

Ο Αντώνης Καμάρας είναι επιστημονικός συνεργάτης του ELIAMEP

1 Αντώνης Καμάρας, Και ο Εχθρός ψηφίζει, ΤΑ ΝΕΑ, 23 03 2021,

<https://www.eliamep.gr/media/%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CE%BF-%CE%B5%CF%87%CE%B8%CF%81%CF%8C%CF%82-%CF%88%CE%B7%CF%86%CE%AF%CE%B6%CE%B5%CE%B9-%CE%B1%CE%BD%CF%84%CF%8E%CE%BD%CE%B7%CF%82-%CE%BA%CE%B1%CE%BC%CE%AC%CF%81%CE%B1%CF%82/>

2 Francesco Siccardi, How Syria Changed Turkey's Foreign Policy, Working Paper, Carnegie Europe, 2021.

3 Μάνος Ηλιάδης και Θάνος Ντόκος, Στρατιωτική Θητεία και Άμυνα, Κείμενο Πολιτικής, Νο 27 Ιανουάριος 2019

4 Βλ. για το εύρος των επιχειρήσεων των Τουρκικών ΕΔ, Selcan Hacaoglu, Mapping the Turkish Military's Expanding Footprint, Bloomberg, 7 Μαρτίου 2019

<https://www.bloomberg.com/news/articles/2019-03-07/mapping-the-turkish-military-s-expanding-footprint-quicktake> και για την απόσταση που χωρίζει την Ελλάδα από την Τουρκία στο θέμα της ανάπτυξης των drones Antonis Kamaras, Turkish drones, Greek challenges, 5 Μαρτίου 2021, ELIAMEP, <https://www.eliamep.gr/en/publication/drones-%CF%84%CE%B7%CF%82-%CF%84%CE%BF%CF%85%CF%81%CE%BA%CE%AF%CE%B1%CF%82-%CF%80%CF%81%CE%BF%CE%BA%CE%BB%CE%AE%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82-%CE%B3%CE%B9%CE%B1-%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CE%B5%CE%BB%CE%BB%CE%AC/>

5 Μάνος Ηλιάδης και Θάνος Ντόκος, Στρατιωτική Θητεία και Άμυνα, Κείμενο Πολιτικής, Νο 27, ELIAMEP, Ιανουάριος 2019, Σάββας, Δ. Βιάσσης, Θητεία και εκπαίδευση κληρωτών: ούτε καν τυφεκιοφόροι: 20.02.2021, doureios.com, <https://doureios.com/hiteia-kai-ekpaidefsi-klirotou-oyte-kan-tyfekioforous/>, Μάνος Καραγιάννης, Η επιβεβλημένη μετεξέλιξη των Ενόπλων Δυνάμεων, ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 3 Οκτωβρίου 2021,

<https://www.kathimerini.gr/politics/561522034/i-epivevli-meni-metexelixi-ton-enoplon-dynameon/>

6 Paul Huang, Taiwan's Military Is a Hollow Shell, Foreign Policy, 15 Φεβρουαρίου 2020,

<https://foreignpolicy.com/2020/02/15/china-threat-invasion-conscription-taiwans-military-is-a-hollow-shell/>

7 Elizabeth Braw, Competitive National Service: How the Scandinavian Model Can Be Adapted by the UK, Royal United Services Institute, Οκτώβριος 2019.

8 Eitan Adres, Pieter Vanhuysse and Dana R.Vashdi, The Individual's Level of Globalism and Citizen Commitment to the State: The Tendency to Evade Military Service in Israel, Armed Forces & Society, 2012 38 (1) 92-116

9 Σάββας Δ. Βιάσσης, ΕΛΔΥΚ – Η ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΜΑΧΗ, ΔΟΥΡΕΙΟΣ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΣ, Αθήνα 2021.

10 Alejandro L. Corbacho, Reassessing the fighting performance of conscript soldiers during the Malvinas/Falklands War (1982), Serie Documentos de Trabajo, No. 271, Universidad del Centro de Estudios, Macroeconomicos de Argentina (UCEMA), Buenos Aires, 2004.

11 Stephen Biddle, Victory Misunderstood – What the Gulf War Tells Us about the Future of Conflict, International Security, Vol. 21, No 2 (Φθινόπωρο 1996), pp. 139-179.

12 Robert Bateman, No, drones haven't made tanks obsolete, Foreign Policy, 15 Οκτωβρίου 2020. <https://foreignpolicy.com/2020/10/15/drones-tanks-obsolete-nagorno-karabakh-azerbaijan-armenia/>

13 Gidget Fuenet, Marines Retooling Infantry Training for Complex Warfare in Pacific, USNI News, 6 Μαΐου 2021,

<https://news.usni.org/2021/05/06/marines-retooling-infantry-training-for-complex-warfare-in-pacific>

